

Mira Kolar priopćenjem »Podravka Mara Matočec, prva seljačka književnica i političarka u hrvatskom seljačkom pokretu (1918. - 1940.)«. Nakon nje je mr. sc. Dijana Sabolović-Krajina govorila o temi »Književnica Božena Loborec: prilog za biografiju«. Slijedila su priopćenja Josipa Nakića Alfirevića, prof., »Zlata Bartl. Putokazi prema izvrsnosti«, te Marijana Špoljara, prof., »Mara Puškarić, najpoznatija hrvatska naivna slikarica«.

Drugi dio skupa nosio je naslov »Žene i društvo« (moderatorica: prof. dr. sc. Mira Kolar). U tom su dijelu održana sljedeća priopćenja: Ranko Pavleš - »Žene u Podravini u srednjem vijeku prema izvorima«; mr. sc. Hrvoje Petrić - »O progonima ´vještica´ u Koprivnici«; dr. sc. Agneza Szabo - »Društveni položaj žena u drugoj polovici 19. stoljeća (1848. - 1910.) na prostoru današnje Koprivničko-križevačke županije« te Božica Anić, prof., i Vesna Peršić-Kovač, prof. - »Djelatnost ženskih društava u Koprivnici od kraja 19. stoljeća do 1941. godine«.

Treća cjelina znanstvenog skupa bila je naslovljena »Žene u zdravstvu i obrazovanju« (moderatorica: mr. sc. Dijana Sabolović-Krajina), a izlaganja su održali: dr. med. Krešimir Švarc - »Osvrt na razvoj sestrinstva u Koprivnici«, dr. med. Sanja Švarc-Janjanin - »Udio nekolicine liječnica u novijoj povijesti koprivničke medicine« i Ivan Peklić, prof. - »Prosvjetne djelatnice iz Podravine (1890. - 1950.)«.

Slijedilo je predstavljanje 3. broja časopisa *Ekonomika i ekohistorija*, o kojemu je govorila njegova urednica prof. dr. Mira Kolar, 12. broja časopisa *Podravina*, čiji je sadržaj predstavio tajnik uredništva Petar Feletar, prof., dok je 21. broj glasila *Povijesnog društva Koprivnica*, *Scientia Podraviana*, predstavio član njegova uredništva Hrvoje Petrić.

Skup je završio posljednjom, četvrtom, cjelinom »Žene i rat«, koju je moderirala Vesna Peršić-Kovač, prof. U njoj su održana dva priopćenja: Maja Blažek na temu »Žena koprivničke Podravine u vrtlogu Drugoga svjetskog rata - emancipacija i uloga u ideološkoj propagandi« te mr. sc. Terezija Salajpal na temu »Zatomljivanje tuge žena Podravine nakon Drugoga svjetskog rata i poraća«. Na kraju skupa je održana završna rasprava.

Znanstveni skup pomogli su Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Grad Koprivnica, Izdavačka kuća Meridijani i Koprivničko-križevačka županija. Organizacijski odbor znanstvenog skupa činili su prof. dr. sc. Mira Kolar-Dimitrijević, Ružica Špoljar, Maja Blažek i Hrvoje Petrić (predsjednik).

Hrvoje Petrić

Okrugli stol »150. obljetnica prvog modernog popisa stanovništva 1857.«

U organizaciji Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i suorganizaciji Društva za hrvatsku povjesnicu te Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju, 3. prosinca 2007. godine u vijećnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu održan je međunarodni okrugli stol »150. obljetnica prvog modernog popisa stanovništva 1857.«. Okrugli stol je priređen u povodu 150. obljetnice popisa stanovništva 31. listopada 1857., prvog modernog popisa te vrste u Habsburškoj Monarhiji, a time i u hrvatskim zemljama.

Navedena obljetnica bila je prigoda da se znanstveno progovori o značenju i kontekstu toga veoma važnog popisa kojim je hrvatski prostor u sklopu Habsburške Monarhije izašao iz protostatističkog razdoblja u njegovim različitim pojavnim oblicima i definitivno ušao u modernu statistiku.

Popisi stanovništva i srodni materijali (proto)statističkih provenijencija, kako u izvornicima tako i u različitim naknadnim obradama, dragocjeni su u povijesnim istraživanjima jer je riječ o pokazateljima visokog stupnja egzaktnosti koji, neovisno o svojoj metodologiji i stvarnim domašajima, bitno upotpunjuju sliku prošle stvarnosti, čineći tu stvarnost u kombinaciji s drugim vrstama izvora često znatno diferenciranijom nego što bi ona to inače bila. Osim što su zanimljivi povjesničarima, popisi stanovništva su predmet interesa demografa, a za njima uvelike posežu i drugi stručnjaci. S obzirom na to, o toj se temi na okruglom stolu moglo raspravljati uistinu interdisciplinarno, multiperspektivno, sadržajno i slojevito.

U radu okruglog stola sudjelovalo je 12 znanstvenika priopćenjima, od kojih je gotovo polovica bila iz Hrvatske, a ostali iz inozemstva, i to ponajviše iz Slovenije te Mađarske. Radni jezici bili su hrvatski, engleski i slovenski. Uvodno izlaganje iznijeli su prof. dr. sc. Petar Korunić i asistent prof. Marko Rimac s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu na temu »Popis stanovništva 1857. godine: modernizacijski procesi i komparacijske teme«. Doc. dr. sc. Željko Holjevac s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu govorio je o temi »Odnos grad - selo prema popisu 1857.«. U priopćenju »Economic Structure of Croatia and Its Position in the Habsburg Empire on the Basis of the Occupational Data of the 1857 Census« doc. dr. sc. Mariann Nagy sa Sveučilišta u Pečuhu analizirala je ekonomsku strukturu Hrvatske i njezin položaj u habsburškom imperiju na temelju podataka o zanimanjima u popisu iz 1857. godine. Prof. dr. sc. Janez Cvirn s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani osvrnuo se na predmoderne popise u unutarjoaustrijskim zemljama početkom 1770-ih godina u referatu pod naslovom »Konskripcije 1770/71 v notranjeavstrijskih deželah«. Doc. dr. sc. Andrej Studen iz Instituta za noviju povijest u Ljubljani upozorio je na popise stanovništva kao oruđe moći - imajući na umu problematiku popisivanja »jezika sporazumijevanja« (Umgangssprache) u austrijskim statistikama - u izlaganju pod naslovom »Popisi prebivalstva kot orodje moči (Problematika popisivanja občevalnega jezika v avstrijski statistiki)«. Dr. sc. Hrvoje Petrić iz Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu govorio je o temi »Komparativni pristup stanovništvu i naseljima Varaždinske vojne krajine i Hrvatsko-slavonskog provincijala u predtranzicijskoj etapi s posebnim osvrtom na 1857.«. Prof. Ivana Žebec, znanstvena novakinja u Institutu društvenih znanosti »Ivo Pilar«, iznijela je priopćenje »Gospodarstvo Osječke županije u svjetlu popisa iz 1857.«, priređeno u suradnji s dr. sc. Draženom Živićem, također iz Instituta društvenih znanosti »Ivo Pilar« u Zagrebu. Dr. sc. Ljiljana Dobrovšak iz istoga instituta osvrnula se na židovsku problematiku u priopćenju pod naslovom »Broj Židova u Hrvatskoj prema popisu iz 1857.«. Doc. dr. sc. Aleksej Kalc iz Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem v Kopru referirao je o temi »Vprašanje popisivanja prebivalstva prostoluskega Trsta za časa vojaškega konskripcijskega sistema«. Dr. sc. Dean Krmac iz Humanističkog društva Histria u Kopru obradio je temu »Istrani u Trstu prema prvom habsburškom modernom popisu stanovništva«, a mr. sc. Ivica Pletikošić s Fakulteta za humanističke studije Univerze na Primorskem u Kopru temu »Popisni

listi avstrijskih popisov kot arhivski viri in njihov pomen«. Okrugli stol pratila je i prof. dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, sudjelujući u raspravi o pojedinim pitanjima.

Okruglim stolom »150. obljetnica prvog modernog popisa stanovništva 1857.« pokušalo se na razini Hrvatske kao cjeline, imajući uvijek na umu različite ambijente unutar nje i šire euromediteransko civilizacijsko okružje, valorizirati različite političke, gospodarske, društvene, kulturne i druge aspekte i problemske slojeve popisa stanovništva 1857., njegova konteksta i značenja te niza srodnih pitanja, povezanih s tom temom i trajno otvorenih za sve vrste intelektualnih pregnuća. Rasterom elaboriranih tema na okruglom stolu učinjen je potreban korak dalje u spoznajnom produbljivanju naznačenoga tematskog kompleksa, a ostvareni diskurs koristan je i kao svojevrsni poticaj za osmišljavanje obrazaca budućih sličnih znanstvenih nastojanja.

Željko Holjevac

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem »RAZVOJ, IDENTITET, OKOLIŠ - MEĐUREGIONALNI ASPEKTI«, Križevci, 26. travnja 2008.

Znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem, pod nazivom »*Razvoj, identitet i okoliš - međuregionalni aspekti*«, održan je 26. travnja 2008. godine u prostorijama ratarne Visokoga gospodarskog učilišta u Križevcima.

Suorganizatori skupa bili su Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju iz Zagreba, Visoko gospodarsko učilište u Križevcima, Grad Križevci i PORA - razvojna agencija Podravine i Prigorja iz Koprivnice. Skup su pozdravili dr. sc Vinko Pintić, dekan Učilišta, i Branka Špoljar, zamjenica gradonačelnika, a u ime organizacijskog odbora mr. sc. Silvije Jerčinović i dr. sc Hrvoje Petrić, predsjednik Društva za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju.

Skup je bio podijeljen u tri tematske cjeline: povijesni, okolišni i razvojni aspekti. Prvu cjelinu otvorio je dr. sc. Hrvoje Petrić iz Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu izlaganjem na temu »*Kalnik - ekohistorija planine na dodiru panonskog i alpskog svijeta*«. U tom je radu dan prikaz međuodnosa čovjeka i okoliša na granici habsburškog i osmanskog imperijalnog sustava u ranom novom vijeku. Za primjer je naveden pogranični prostor planine Kalnik. U ovoj »studiji slučaja« može se vidjeti primjer odnosa čovjeka i okoliša na pograničnom području u ranom novom vijeku. Kronološko je težište na razdoblju 16. i 17. stoljeća kada je taj prostor bio pogranični i s habsburške i s osmanske strane. Također je moguće uočiti kako je pograničnost utjecala na ljude i okoliš.

Ranko Pavleš iz Koprivnice prikazao je odnos granica u blizini Koprivničko-križevačke županije i utjecaje koji su preko njih djelovali na stanovništvo u srednjem i ranom novom vijeku. Uzete su u obzir državne, ali i etničke granice. U prvom dijelu rada je riječ o promjenama granica od doseljenja Slavena do 1526. godine. U drugom dijelu rada obrađen je novi odnos prema granicama, nastao širenjem Osmanskog Carstva početkom novog vijeka,

Ekonomaska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic and Environmental History

Volumen IV. / Broj 4
Zagreb - Samobor 2008.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR - 10000 Zagreb

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnici / Co-publishers:

Sekcija za gospodarsku povijest Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti Zagreb
(moderator: Hrvoje Petrić)

Međunarodni istraživački projekti: »Triplex Confinium - Hrvatska višegraničja u euromediterranskom kontekstu« (voditelj prof. dr. sc. Drago Roksandić) i Triplex Confinium - »Hrvatska riječna višegraničja« (voditeljica: doc. dr. Nataša Štefanec) Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (voditelj: prof. dr. sc. Drago Roksandić)

Urednici / Editors-in-chief:

Mira Kolar-Dimitrijević, Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Moačanin, Hrvoje Petrić, Drago Roksandić, Mirela Slukan Altić, Nataša Štefanec, Ivica Šute

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Roksandić - predsjednik (Zagreb, Hrvatska), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Slaven Bertoša (*Pula, Hrvatska*), Zrinka Blažević (Zagreb, Hrvatska), Tatjana Buklijaš (*Cambridge, UK*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (Zagreb, Hrvatska), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Halil İnalçik (*Ankara, Turska*), Egidio Ivetić (*Padova, Italija*), Aleksandar Jakir (*Split, Hrvatska*), Silvije Jerčinović (*Križevci, Hrvatska*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (Zagreb, Hrvatska), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (Zagreb, Hrvatska), Ivan Mirnik (Zagreb, Hrvatska), Mirjana Morosini (*Dominick Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (Zagreb, Hrvatska), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordan Ravančić (Zagreb, Hrvatska), Marko Šarić (Zagreb, Hrvatska), Nataša Štefanec (Zagreb, Hrvatska), Mladen Tomorad (Zagreb, Hrvatska), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Hrvatska*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek, Hrvatska*)

Grafički urednik / Graphic design:

Alojz Zaborac

Prijelom / Layout:

Meridijani, Hrvoje Herceg

Lektura / Language editing:

Aleksandra Slama

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić

ISSN:

1845-5867

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2008.

Adresa uredništva / Mailing address:

Hrvoje Petrić (urednik)
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: h.petric@inet.hr

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH, Hrvatske gospodarske komore i Koprivničko-križevačke županije
